

Q&A: You share. We take care!

Versie: 1.0: 31 januari 2019.

De ambitie van Nederland is om 100% open access te bereiken in 2020. Met veel uitgevers zijn afspraken gemaakt over publiceren in open access. Helaas is dit niet voor alle type publicaties en in alle tijdschriften mogelijk. Het is daarom belangrijk ook te investeren in het deponeren en beschikbaar stellen van wetenschappelijk werk via de universiteitsrepositories. Gelukkig biedt de Nederlandse auteurswet een alternatief dankzij amendement Taverne. De Nederlandse universiteiten hebben besloten om open access vanaf 2019 een extra impuls te geven door een pilot te starten om, in samenwerking met onderzoekers, publicaties na 6 maanden beschikbaar te maken via de universiteitsrepositories (het Research Informatie Systeem (CRIS)).

Algemene Q&A's

Q: Het amendement Taverne (art. 25fa Aw) is al in 2015 aangenomen. Waarom wordt er nu pas gekozen voor een pilot?

A: In de afgelopen jaren lag de focus voor het realiseren van de Nederlands open access doelstelling op het stimuleren van directe open access van artikelen in peer reviewed journals (goud open access). Tevens waren in 2015 en 2016 nog veel universiteiten bezig met het implementeren van een nieuw Research Informatie Systeem (CRIS). Met de pilot komt er weer meer aandacht voor het beschikbaar stellen van artikelen via de repository (groen open access), zowel omdat het een belangrijke aanvulling is op de goud open access strategie als omdat dankzij de CRIS projecten het voor universiteiten eenvoudiger is geworden de repository goed te beheren.

Er is gekozen voor de vorm van een pilot omdat aldus op gecontroleerde wijze implementatie kan worden gerealiseerd inclusief de interactie met onderzoekers, uitgevers en andere belanghebbenden.

Q: Wat zijn de voorwaarden om mee te doen aan de pilot?

A: De voorwaarden om mee te doen aan de pilot zijn dat het onderzoek waar het werk op is gebaseerd geheel of gedeeltelijk met Nederlandse publieke middelen is bekostigd en dat de maker(s) een dienstverband heeft/hebben bij een instelling die meedoet met de pilot. De makers kunnen zowel auteurs als co-auteurs zijn. Tevens moet het een kort werk van wetenschap betreffen, dit heeft de lengte van een wetenschappelijk artikel of boekhoofdstuk in een 'edited collection'. Mocht u twijfelen of u voldoet aan een van deze voorwaarden, neem dan contact op met de universiteitsbibliotheek van uw instelling.

Q: Waarom is er gekozen voor een periode van 6 maanden en niet direct, of 12 maanden?

A: Zes maanden zorgt voor een balans tussen het maatschappelijk belang om wetenschappelijk werk snel te delen en het uitgeversbelang om via exclusiviteit op de finale gepubliceerde versie gemaakte

kosten terug te verdienen. Voor veel vakgebieden is deze embargotermijn ook al de norm bij uitgevers en/of subsidiegevers. De termijn van zes maanden wordt voor alle vakgebieden aangehouden vanwege de toenemende mate van multidisciplinair onderzoek en het belang van alle wetenschapsdomeinen bij actuele maatschappelijke vraagstukken. Een onderscheid in embargotermijn per onderzoeksdomein is daarom niet wenselijk. Deze embargotermijn gaat in na de eerste online openbaarmaking van het artikel. Die ligt in de praktijk soms voor de formele publicatiedatum in een journal.

Q: Betekent deze pilot dat het beleid van goud open access in Nederland wordt verlaten?

A: Nee, goud open access via een peer reviewed journal blijft de primaire open access ambitie van Nederland. Het heeft als voordeel dat het werk dan direct beschikbaar is en dat via een creative commons licentie er meer mogelijkheden zijn voor hergebruik. Het amendement Taverne biedt een alternatief op het moment dat goud open access geen optie is.

Q: Waarom worden de eisen van Plan S niet overgenomen in de pilot?

A: De tekst van het amendement heeft qua opzet en inhoud een afwijkende strekking. Het ondersteunt de Nederlandse ambitie om alle publicaties in open access te krijgen en benoemt aspecten als 'het recht op delen' (i.p.v. het behoud van auteursrecht en stimulering van hergebruik via een CC-BY licentie) en het mogen delen na een redelijke termijn (i.p.v. de eis voor een 0-maanden embargo). Aldus is het voor deze pilot niet mogelijk om de eisen van Plan S als uitgangspunt te nemen.

Q: Heeft implementatie van het amendement nog meerwaarde met de lancering van Plan S?

A: Ja! Een meerderheid van de publicaties waaraan Nederlandse universiteiten aan bijdragen valt niet onder Plan S. Daarmee is het amendement een belangrijk instrument om de 100% open access doelstelling van de Nederlandse overheid te behalen. Bijkomende meerwaarde van het amendement is dat het ook met terugwerkende kracht geldt, daar waar Plan S zich zal richten op artikelen die vanaf formele invoering van fundereisen worden gepubliceerd.

Q: Zijn de uitgevers op de hoogte van de pilot?

Uitgevers waarmee de VSNU, vanuit de UKB en via Surf, contracten afsluit zijn van te voren geïnformeerd over de beleidslijnen en de startdatum van de pilot.

Q: Doen alle universiteiten mee?

A: Ja, alle Nederlandse universiteiten doen mee aan de pilot.

Q: Waar is meer informatie te vinden over deelname aan de pilot en achtergronden bij de pilot?

A: De pilot is een initiatief van de universiteiten, verenigd in de VSNU. De landelijke website [openaccess.nl](http://www.openaccess.nl) is de plek waar over de pilot en de resultaten ervan gecommuniceerd zal worden. Voor meer informatie kijkt u hier: <http://www.openaccess.nl/you-share-we-take-care>

Er is ook een Q&A voor auteurs beschikbaar.